

learning grammar is not the primary goal. Working with text, it is important to have illustrations to visualize what has been read; texts can be presented schematically, which helps students determine the idea of the text and the information presented in it. After reading, it is desirable that students be able to convey the idea of the text in their own words, at the same time, the teacher needs to draw the students' attention to certain lexical phrases that are appropriate to the topic and subject. When writing assignments, students' levels of preparation and learning objectives should be taken into account. The texts must be on the subject; it occurs the development of subject and language competence in this case. It should be noted that **technologies of Content and Language integrated learning contribute to the activation of the process of mastering foreign language competencies based on the active integration of foreign language with the process of teaching professionally significant disciplines.** Since students have an idea of the basic concepts of the subject, they perceive it more easily in a foreign language. This reduces uncertainty in use foreign language means for transmission content and professional opinion. In addition, students' attention is diverted from problems associated with the fear of making language errors, since they efforts are aimed at the substantive content of the discipline. To form a communicative competence of students of non-linguistic specialties, it is important to provide them with the opportunity to think in a foreign language and solve any problems that give rise to thought in a foreign language. Thus, Content and Language integrated learning helps to increase motivation as the main mechanism for activating the process teaching foreign languages to students' non-linguistic specialties of universities, because their attention is involuntary stays focused on interesting, new and meaningful language material. Professionally oriented topics classes meet the cognitive needs of students and lead to active mastering new knowledge. At the same time, the level of students' training in foreign language in non-linguistic faculties, which, in turn, increases competitiveness of a future specialist in today's tough conditions competition in the labor market.

REFERENCES

1. Marsh D. Language Awareness and CLIL. *J. Cenoz; N.H. Hornberger (Eds.), Encyclopedia of Language and Education. Knowledge about Language.* Volume 6. New York: Springer Science and Business Media LLC, 2007. P. 233–246.
2. Coyle D., Hood P., Marsh D. Content and language integrated learning. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 182 p.
3. Pavón V. Ellison Maria. Examining Teacher Roles and Competences in Content and Language Integrated Learning (CLIL). *LINGVARV MARENA.* 2013. Vol. 4. P. 65–78.

Мар'яна МАРКОВА
(Дрогобич, Україна)

ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА ПОЕЗІЇ ДЖОНА ДОННА «SONNET. THE TOKEN»

Вірш англійського пізньоренесансного митця Дж. Донна «Sonnet. The Token» («Сонет. Сувенір») входить до ліричної збірки «Пісні і сонети», створеної автором в

останнє десятиліття XVI – перше десятиліття XVII ст. Відомо, що ця книга була укладена не самим письменником, а його видавцями. У першому посмертному виданні творів Дж. Донна, здійсненому 1633 р., вірші, які зараз традиційно входять до неї, ще були надруковані впереміж з іншими поетичними текстами, але вже два роки потому їх було зібрано у єдиний цикл із п'ятдесяти п'яти поезій і опубліковано під назвою «Songs and Sonets». Слово «сонет» при цьому вживалося у тогочасному його розумінні – в англійській літературі XVI ст. паралельно з його класичним трактуванням як жанрової форми воно мало ще й інше значення – невеликого за обсягом вірша любовного змісту та нерегламентованої форми. Оскільки чіткої формальної структури такі твори не мали, на їх жанрову приналежність вказувала саме специфіка тематики. Крім того, існувала відмінність на рівні правопису: сонет як синонім любовної поезії з довільною кількістю рядків писався з однією буквою «n» («sonet») – саме таке написання маємо й у назві збірки Дж. Донна.

Власне кажучи, якщо за визначальну ознаку канонічного сонета («sonnet») вважати чотирнадцятирядкову побудову, то жодна поезія Доннової збірки любовної лірики сонетом не є. Однак автор подає саме таке визначення у заголовку одного зі своїх текстів – вірші «Sonnet. The Token». Тож чи має він будь-який стосунок до сонетного жанру?

Поезія нараховує вісімнадцять рядків. Останні два рядки відділені графічно¹:

*Send me some token, that my hope may live,
Or that my easelesse thoughts may sleep and rest;
Send me some honey to make sweet my hive,
That in my passion I may hope the best.
I beg noe ribbond wrought with thine owne hands,
To knit our loves in the fantastick straine
Of new-toucht youth; nor Ring to shew the stands
Of our affection, that as that's round and plaine,
So should our loves meet in simplicity.
No, nor the Coralls which thy wrist infold,
Lac'd up together in congruity,
To shew our thoughts should rest in the same hold;
No, nor thy picture, though most gracious,
And most desir'd, because best like the best;
Nor witty Lines, which are most copious,
Within the Writings which thou hast adress.*

*Send me nor this, nor that, t'increase my store,
But swear thou thinkst I love thee, and no more [1, 128].*

До моменту, коли Дж. Донн створював цей текст, сонетний жанр в Англії уже практично завершив свою еволюцію. Будучи запозиченим з італійської літератури

¹ На жаль, аналізований вірш не перекладений українською мовою, тому подаємо його лише в оригіналі.

Т. Ваєттом та трансформованим на англійському національному ґрунті його колегами за поетичним пером Г. Говардом, графом Саррі, Ф. Сідні, Е. Спенсером та іншими, на межі XVI–XVII ст. англійський сонет здебільшого створювався за т. зв. «шекспірівським взірцем», що передбачав схему римування *abab cdcd efef gg*. Така формальна побудова тексту безпосередньо впливала і на його зміст – у шекспірівському сонеті третій катрен переважно був кульмінацією, а кінцевий дистих – афористично, дотепно, іноді й парадоксально сформульованою розв'язкою. Традиційним розміром англійського сонета був, як відомо, п'ятистопний ямб.

Дж. Донн у перших трьох катренах своєї поезії точно повторює шекспірівську версифікаційну модель, проте перед фінальним двовіршем вводить додаткові чотири рядки – ще один, зайвий катрен. Відтак – схема римування поезії «Sonnet. The Token» виглядає таким чином: *abab cdcd efef ghgh ii*. При цьому зберігається традиційне місце т. зв. сонетної «вольти» (змістового чи / та емоційного перелому) в англійському варіанті цього жанру – перед сонетним ключем, після останнього катрена. Четвертий катрен створений за взірцем трьох перших, він неначе продовжує перелік, започаткований попередніми чотирирядковими строфами, додає до ланцюжка однотипних художніх образів (подарунків, які ліричний герой випрошує у героїні на згадку: стрічка, каблучка, коралове намисто) іще два такі самі образи (портрет, вірш).

Розмір поезії визначити складно, позаяк автор використовує переважно односкладові слова, а тому практично всі склади у рядку виявляються наголошеними. До слова, це характерна манера Дж. Донна – саме так написані його «Священні сонети» – тексти, що формально, безперечно, є традиційними ренесансними сонетами, хоча змістовно і зміщують акценти з любовної площини у релігійну та звернені не до жінки, а до Господа.

Отож, вірш Дж. Донна «Sonnet. The Token», не будучи чотирнадцятирядковою поезією, все ж має багато спільного із сонетним жанром. Рух його ліричного сюжету цілком повторює модель сюжетної побудови шекспірівського сонетного варіанта, а схема римування, хоча й порушує усталений канон, проте ці порушення повторюють принцип перехресного римування, характерний для шекспірівських сонетних катренів. Одначе, зважаючи на те, що сонет все ж таки є т. зв. «твердою» строфічною формою, назвати аналізовану поезію сонетом не можна, хоча вона, безумовно, й тяжіє до цього ліричного жанру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Donne J. The Complete Poetry and Selected Prose. New York: The Modern Library. 991 p.

Галина МАТУСЯК
(Кропивницький, Україна)

ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ МАНДРІВ У РОМАНІ ОЛЬГИ ТОКАРЧУК «БІГУНИ»

У своєму чималому літературному доробку лауреатка Нобелівської премії з літератури 2018 року, польська письменниця О. Токарчук самобутньо інтерпретує